

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีผู้ประกอบการจำหน่ายพันธุ์สัตว์และอาหารสัตว์กำหนดเงื่อนไขให้คู่ค้า
ต้องซื้อสินค้าอื่นพ่วงอย่างไม่เป็นธรรม

นาย ก.
บริษัท ข.

ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ (๒) และมาตรา ๕๗ (๒)

ผู้ร้องประกอบอาชีพเกษตรกรเลี้ยงกิ้งกืออยู่ที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ส่วนผู้ถูกร้องประกอบธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมและอาหาร โดยจำหน่ายพันธุ์สัตว์และอาหารสัตว์ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องได้ติดต่อซื้อลูกกิ้งกือสายพันธุ์ “XXXX” จากตัวแทนจำหน่ายของผู้ถูกร้อง ในราคาตัวละ ๐.๑๗ บาท จำนวน ๗๐,๐๐๐ ตัว โดยนัดหมายทำสัญญาซื้อขายลูกกิ้งกือในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ และนัดส่งมอบลูกกิ้งกือในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗ แต่เมื่อถึงวันทำสัญญาตัวแทนจำหน่ายของผู้ถูกร้องกลับแจ้งว่า ผู้ร้องต้องซื้ออาหารเลี้ยงลูกกิ้งกือจากผู้ถูกร้องด้วย หากไม่ซื้ออาหารของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจะไม่เปิดบัญชีซื้อขายลูกกิ้งกือให้ตัวแทนจำหน่ายของผู้ถูกร้องจึงขอกลับไปทบทวน และจะติดต่อผู้ร้องอีกครั้ง

ต่อมาวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๗ ตัวแทนจำหน่ายของผู้ถูกร้องแจ้งว่า ไม่สามารถขายลูกกิ้งกือให้กับผู้ร้องได้ หากผู้ร้องยืนยันที่จะไม่ซื้ออาหารตามที่ผู้ถูกร้องกำหนด ผู้ร้องจึงไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายกิ้งกือและต้องหาซื้อลูกกิ้งกือจากแหล่งอื่นมาทดแทน ทำให้กว่าผู้ร้องจะได้ลูกกิ้งกือมาเลี้ยงก็เกินกำหนดระยะเวลาที่จะปล่อยลูกกิ้งกือเข้าบ่อ ทำให้ระบบนิเวศในน้ำเสียเกิดสาหร่ายขึ้นเต็มบ่อ เมื่อผู้ร้องนำลูกกิ้งกือมาปล่อยในภายหลังก็เกิดปัญหาอาหารกิ้งกือติดอยู่บนสาหร่ายทำให้ลูกกิ้งกือไม่สามารถกินอาหารได้และตายในที่สุด อัตรารอดของลูกกิ้งกือในบ่อเลี้ยงกิ้งกือของผู้ร้องจึงลดลงจากเดิม ๗๐,๐๐๐ ตัว เหลือเพียง ๔๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ ตัว อีกทั้ง ผู้ร้องยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกำจัดสาหร่ายโดยประมาณ ๓,๔๐๐ บาท

อย่างไรก็ตาม จากการแสวงหาข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ถูกร้องจะเป็นผู้จำหน่ายลูกกิ้งกือโดยตรงให้กับเกษตรกรผ่านตัวแทนจำหน่าย ซึ่งเกษตรกรจะต้องสั่งจองลูกกิ้งกือล่วงหน้าอย่างน้อย ๒๘ วัน เพื่อให้ผู้ถูกร้องมีเวลาวางแผนผลิตลูกกิ้งกือ หากลูกกิ้งกือไม่ได้คุณภาพตามที่กำหนดผู้ถูกร้องจะทำลายลูกกิ้งกือทิ้งไม่นำมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร และหากในบางครั้งผลิตลูกกิ้งกือไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้ถูร้องก็จะพิจารณาจัดสรรลูกกิ้งกือตามความสำคัญของลูกค้า เช่น มีการใช้ลูกกิ้งกือ อาหารกิ้งกือ หรือเวชภัณฑ์ของผู้ถูกร้องอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน มีปริมาณการซื้อสูง หรือมีประวัติการชำระค่าสินค้าตรงตามเวลา ซึ่งผู้ถูกร้องไม่มีนโยบายบังคับให้เกษตรกรต้องซื้อลูกกิ้งกือพ่วงกับอาหารกิ้งกือ มีเพียงการแนะนำเพื่อเป็นทางเลือกของเกษตรกรที่จะใช้ลูกกิ้งกือของผู้ถูกร้องร่วมกับอาหารกิ้งกือ และเวชภัณฑ์ของผู้ถูกร้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของสมาชิกของ XXXX ที่ได้ให้การว่า เกษตรกรสามารถเลือกซื้ออาหารกิ้งกือหรือไม่ก็ได้ ผู้ถูกร้องไม่ได้บังคับให้เกษตรกรต้องซื้อลูกกิ้งกือพ่วงอาหารกิ้งกือ อีกทั้งเมื่อพิจารณาหลักฐานของผู้ร้องก็ไม่ปรากฏรายละเอียดหรือข้อมูลใดที่แสดงให้เห็นได้ชัดว่า ผู้ถูกร้องได้บังคับให้ผู้ร้องซื้ออาหารกิ้งกือพ่วงลูกกิ้งกือ กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ร้องต้องซื้ออาหารกิ้งกือพ่วงกับการซื้อลูกกิ้งกือ (Tying and Bundling) จึง ผู้ถูกร้องจึงไม่มีพฤติกรรมอันเข้าลักษณะต้องห้ามมาตรา ๕๐ (๒) และมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันหรือไม่